

och hvaruti luftseglaren har sin plats. — Ss. *G-förare, -roddare.*

GONDOLIER, ellndållär, m. 5. Gondolförare. **GONGG**, gäng, ell. **GONGONG**, gänggång, m. 5. Bäckensformigt, indiskt instrument af klockmetall, som slås med en träklubba, för att markera takten i sång.

GONORRHÉ, gånarré, f. 5. (fr. *Gonorrhée*, af grek. *Gonorrhôia*) (med.) Se *Dröppel*.

GORDISK, gårdisk, a. 2. (fig.) *G. knut*, ganska invecklad sak; svårighet, hvarur man ej ser utväg att kunna reda sig.

Anm. Har sitt namn efter den på phrygiska konungen Gordii vagn befintliga, konstigt gjorda knut, som ingen kunde upplösa, tills Alexander den Store sönderhög den med svärdet.

GORGEPUNKT, gårrschpunnkt, m. 5. (fortif.) Den punkt, der två kurtiner genomskära hvarandra.

GORGONER, gårrgón'r, f. 3. pl. (myt.) Tre systrar: Euryale, Stheno och Medusa, med ormhår, oerhörda tänder och kopparklor, och hvilkas anblick förstenade.

GORGONIA, gårrgónia, f. 5. pl. — *nier*. (nat. hist.) Ett slagte af Korallpolyper, som lemnar den i Asien mycket värderade svarta korallen.

GORM, gårrm, n. sing. (pop.) 1) Lemningarne af frukt, sedan den blifvit pressad. — 2) Gräl, käbbel. — *Syn.* Se *Twist*.

GORMA, gårrma, v. n. 1. (pop.) Gråla för ingenting. — *Syn.* Se *Twista*. — *Gormande*, n. 4.

GORMIG, gårrmigg, a. 2. (pop.) Som är falen för att gorma. — *Syn.* Se *Trätgirig*. — *Gormighet*, f. 3. — *Gormigt*, adv.

GORR, se *Går*, n.

GORÅ, görå', n. 4. Ett slags tunn, hård bakelse af hvetemjöl, mjölk, ägg och socker.

GORÅJERN, göråjærn, n. 5. Redskap af järn, med långt skaft och i ändan en fyrkantig form, hvari görån bakas, i det man håller formen öfver elden.

GOSSE, gåsse, m. 2. pl. *gossar*. 1) Barn af mankön emellan sju och fjorton år. — 2) Förrolig benämning, som af befäl vid tilltal gifves karlarna utaf det manskap, som står under deras kommando; äfv. benämning i allmänhet vid tilltal af en befällande till arbetsfolk, m. fl. Brukas för denna bem. icke gerna i sing. *Friskt mod, j g-sar blå!* — 3) (fam.) Förrolig benämning, som en vän ger en annan; brukas äfv. i sarkastiskt, ironiskt, försmädligt tilltal. *G-sar! hvad skole vi roa oss med? Nej, min g., du låter bli det.*

GOSSEBARN, n. 5. Barn af mankön. Brukas endast om barn, som nyss blifvit födt, eller med afseende på födseln, och i motsats till Flickebarn. *Hon har blifvit förlöst med ett g.*

GOSSÄREN, n. 5. pl. def. En människas ålder ifrån 7:de till 14:de året. *Han är ännu i g.*

GOTTLANDSROFVA, f. 1. Se *Rapsal*.

GOURMAND, gurmång, m. 5. (fr.) Frässare, läckermun.

GRABBA, v. n. 1. (pop. o. fam.) Taga hela näfven full. *G. i, gripa i med hela näfven.* Man säger äfv. *G. tag i, häftigt fatta tag i.*

GRABBNÄFVE, m. 2. pl. — *näfvar*. (pop. o. fam.) Dugtig näfve full. *Taga en hel g. konfekt.*

GRABBTAG, n. 5. (pop. o. fam.) Tag med grabbnäfven.

GRACE, gras, m. 5. (franskt ord, af lat. *Gratia*)

1) Ynnest, gunst, bevägenhet. *Visa någon mycken g.* — 2) (utan plur.) Behag. *Dansa, föra sig med mycken g.* — *Gracer*, f. 5. pl. (rom. o. grek. myt.) Behagens gudinnor: Aglaja, Thalia och Euphrosyne. Huldgudinnor. Skrifves af somliga Gracier. Kallas äfv. Chariter.

GRACIÖS, grasiös (vanligen gratschös), a. 2. (fr. *Gracieux*) 1) Behagfull, intagande. — 2) Artig, förbindlig; gunstig. *Var så g. och sitt.* — Skrifves af några *Gratiös*.

GRAD, a. oböjl. (t. *Gerade*) Rak, rät, som går i rak linie.

GRAD, m. 5. (lat. *Gradus*, steg) 1) Hvar och en af de afmätta och betecknade lika stora delarna på skalan af instrumenter, ämnade att mäta kraften, styrkan, tillväxten, tyngden o. s. v. hos vissa ämnen. *G-erna på en termometer, en barometer, en brännvinsproffvare. Termometern har fallit tio g-er, står på tio g-er kallt.* — Sammansättningsvis säger man Termometergrad, o. s. v. — 2) (geom.) $\frac{1}{360}$:del af en cirkel. Betecknas äfv. med $^{\circ}$. *En 30 g-ers vinkel*, som upptar 30 grader af en cirkel. *En g. indelas i 60 minuter.* — 3) (geogr.) Afståndet emellan tvenne närliggande parallellcirklar (Längdgrad) ell. emellan tvenne närliggande meridianer (Breddgrad). Betecknas äfven med $^{\circ}$. *Stockholm ligger under 60 gr. bredt norr om eqvatorn (60 $^{\circ}$ n. br., d. v. s. nordlig bredd).* — 4) Genom mått eller uppskattningsvis bestämd skillnad af mer eller mindre i egenskaper, som äro märkbara för sinnen. *G. af värma, köld, torrhet, fuktighet, styrka, rörelse, hastighet, tillväxt, o. s. v.* Man säger äfv. i samma mening: *G-en af ett ondt, en plåga, ett lidande, en feber, o. s. v.* — 5) (fig.) a) Brukas med enahanda betydelse om moraliska egenskaper, passioner, känslor, samt om allt slags framskridande, tillväxt, tillbakagående eller förfall. *Hennes sorg, förtviflan, vrede, kärlek har stigit till en g., som ger anledning att frukta det värsta. Vara i högsta g. ledsn, bedröfvad, glad. Mälaren har nu stigit till en g., att man fruktar öfversvämning. Genomgå alla brottets g-er. Lägsta g-en af förnedring.* — b) Säges om de tjänstebefattningar, befälsposter, värdigheter, hvarigenom man ifrån den ena till den andra småningom uppstiger till en hög värdighet, ställning. *Huru hög g. har han i arméen? Han är kapten. Stiga i g-erna*, befordras till allt högre och högre post, syssla. *Pas-sera g-erna*, på kortare, föreskrifven tid gå igenom de lägre tjänstegraderna i arméen, af gemen, korporal och underofficer, för att vinna praktisk kändedom i hvad som hör till alla dessa underordnade tjänstegrader och blifva berättigad att taga officersexamen. — c) Lärdomsvärdighet, som efter vissa profs afläggande erhålles vid universiteter i de särskilda fakulteterna, t. ex. Magistergrad, Doktorsgrad. *Taga en akademisk g. Taga g-en*, aflägga dertill föreskrifna prof. — d) (gram.) Det olika kraftuttryck, hvari ett egenskapsord användes. Dessa grader äro: positiv (t. ex. *stor*), komparativ (t. ex. *större*) och superlativ (t. ex. *störst*). — e) (tekn.) a) Upphöjningarne på ytan af en fil. *Enkel g.*, då dessa upphöjningar gå åt en led. Se äfv. *Undergrad* och *Öfvergrad*. — β) De hackiga kanter, som hvarje grafstickelstreck får. — γ) (byggn.k.) Den skarpa kanten af tvenne sammanlöpande ytor. — δ) Den mängd salt, som innehålles i en sola.

GRADATIM, gradatimm, adv. (lat.) Gradvis, steg för steg.